

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban évről-évre:
 Egész évre — 16 kor.
 Félévről — 8 c.
 Helyben házon kívül:
 Egész évre — 20 kor.
 Félévről — 10 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Félévről — 12 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megvásárolja az el nem vett

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, április 28.

Ismét zendülés.

Csak nem rég mutattunk reá azon végzetes következményekre, melyek a paraszt szociális agitátorok faluszerte folyó lázításai folytán félelmetes irányban kezdenek megnyilatkozni. Már is termi a keserű gyümölcsöket.

A félrevezetett nép minden alkalmat felhasznál, hogy a szociális apostolok által hirdetett eredményekhez hozzá juthasson bár a legborzasztóbb terrorizmus árán is. Az agitátorok végső szava cseng fülebe, hogy *bármilyen következzék is be, — rosszabb sorsunk nem lehet a mostaninál.*

Természetesnek kell tartanunk, mert azoknak, a kik felcsaptak a szociálizmus apostolainak — bármilyen következzék is be — *veszteni valójuk egyáltalán nincs.*

Ezen izgatások következményeként merült fel az oláh-szent-miklósi eset is, a hol vér folyt a félrevezetett nép erőszakossága miatt.

Köztudomású, hogy a Gesztre Tisza grófnak bizalmi nyilatkozatot vivő küldöttségeket — intelligens embereket — a lölegyvertől kezdve minden ütő-vágó eszközökkel megtámadták. Ugy annyira, hogy az egyes községek előjárósága, így az oláh-szent-miklósi is jónak látta visszatérni alkalmával csendőri fedezettel biztosítani magát. Ez pedig azt eredményezte, hogy a lázongók megfélemlítésére fegyveres beavatkozás volt szükséges.

Tévedés azt hinni, hogy ez politikai elvből történt. A nép felfogása — különösen az oláh nép felfogása — távol áll ettől. Hanem igenis az nem felejt el, a mit pálinkázás közben vagy a korcsma ivó asztalánál varázslatos testvéri szavak örve alatt a hozzá hasonló agitátortól hall.

Bizvást elmondhatom, hogy a nép a politikai megnyilatkozástól távol áll. De meg vagyok győződve róla, hogy minden alkalmat szívesen vesz köpönyegül az eléje képzelt mesékkel a fejébe vert — könnyen vagyonhoz jutás elérhetése érdekében — annak reményében bármiféle politikai áramlatot.

Erre vezethető vissza az oláh-szent-miklósi zendülés is.

Ez eset legyen intés a jövőre, hogy az igazságos szigor e népéletnek egy bensőbb, közvetlenebb vizsgálata, a nép bajával való törődés az első. Ott a hol szükséges, a segély nyújtás is főkötelesség, mert beláthatlan következményeknek a küszöbén állunk. A mely már most oly félelmetes alakban kezd megnyilatkozni, hogy a földbirtokkal foglalkozók — tehát a földmivelő nép között élőkben indokolt aggodalmakat támaszt.

K—y Andor.

A francia kulturharcz.

Egyre hevesebben folyik a francia katolikusok nemes küzdelme a vallásukat elnyomni akaró szabadkőműves kormány ellen. A harc élén maguk a püspökök és érsekek

állanak s legutóbb is Antun, Cambrai, Toulouse, Meaux, La Rochelle, Clermont, Saint, Dé, Blois, Agen, Tulle érsekei ill. püspökei tiltakoznak Combes ellen, kitéve magukat annak, hogy fizetésüket a kormány betiltja, a mit már nem egy egyháznagygyal meg is tett.

A francia katolikus népnek különben sem kell nagy biztatás. El vannak keseredve Combes ellen s a legtöbb helyen maga a nép akadályozza meg a szerzetesek kiűzését. A kormány erőszakhoz folyamodik s Angersban és Nantesban már vér is folyt, mikor a nép a fegyveres hatalomnak a szabadság érdekében ellene szegült. Mindez a humanizmus és szabadság nagyobb dicsőségére.

Különösen a karthauziakat védik erősen. E rendnek Grande-Chartreuseben van az anyaháza, hatalmas, várszerű épület majdnem megmászhatlan hegy tetején. A hatóság emberei már néhányszor megpróbálták a rendházat megközelíteni, törekvéseik azonban mindannyiszor sikertelenek maradtak, mert a meredek hegyen mindenféle parasztok voltak elrejtözve s ezek a támadókat könnyű szerrel visszaverték.

Itt tehát rendszeres ostromra lesz szükség. A francziák letették a fegyvert a németek előtt Sedannál, meghátráltak az angolok előtt Fashodánál — s mindezekért azzal a fényes győzelemmel kívánja őket kárpótolni vitéz szabadkőműves kormányuk, melyet Grande-Chartreuse ostrománál szerezhetnek saját honfitársaikon, hallgatag, békés szerzeteseken.

Grande-Chartreuse hősies bevétele után vajjon eszébe jut-e a szabadkőműves kormánynak a karthauziak köszöntése: *Memoriamori?!*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Holdfénynél.

Irtá: Beatrice M. Studdy.

— Kaphatok egy tánczot?
 A hangra megfordult a leány s halvány arca vérvörös lett.
 — Maxwell ur! — kiáltott fel meglepetten.

A férfi mosolygott.
 — Hát nem felejtett még el egészen? — s kezébe vette a leány teleirt tánczrendjét. — *Hová jegyezhetem nevemet?*

— A tizedik, tizenharmadik és tizenötödik keringőt még nem adtam oda senkinek, ezek közül bármelyiket választhatja.

— Szívesen tartanám meg mind a hármat. Nagyon rég nem láttam már magát s azóta sok minden történt. Kegyed könyörületes szívű s a régi idők kedvéért adja nekem mind a hármat.

A leány némán igent intett fejével s a férfi gyorsan bejegyezte kezdőbetűit a chamois-szinű lapra.

*

Abrándos, álomba ringató akkordok töltötték be a nagy termet, mikor Maxwell Guy odalépett a leányhoz, hogy követelje ígéretét.

A téli idény kezdődött Dél-Kaliforniában s a Hotel Coronado zsufolásig megtelt a washingtoni, baltimorei és kaliforniai leányokkal, kik pompás new-yorki és párisi ruháikban olyanok voltak, mint egy-egy szindús, pompázó virág.

Sem Maxwell, sem a leány nem váltottak szót a keringő alatt, de mikor lélekzetvesztve megállottak, a férfi hirtelen kérdezte: — *Nincs kedve kijönni a terasse-ra?*

Ott álltak egymás mellett a morajló tenger előtt. A telihold tisztán és hidegen világított a haragos tengerre; jobbról Point Loma sötét körvonalai látszottak, balra pedig Mexikónak félkör alakú sziklás partjai.

Mind a kettőnek eszébe jutott a mult. Két évvel ezelőtt Launay Sybil ifjúságának zenith-jén visszautasította a mellette álló férfi kezét, azt mondta neki, hogy sohasem megy férjhez, mert egész lelkét, egész életét művészetének szenteli. Azelőtt néhány hónappal két szobrot állított ki, — valóságos remekműveket — melyek az egész művelt társaságot eksztázisba hozták s a leány diadalmármorának első perceiben azt hitte, hogy a boldogsághoz elég a bírív.

— Különös véletlen, hogy így találkozzunk — szólt a férfi nyugodtságot erőltetve.

A leány visszautasítása teljesen boldogtalaná tette s akkor hirtelen kettétörtö karrierjét s eltűnt abból a világból, a melyben a leány élt.

— Igaz, — mondta a leány — már két éve nem láttuk egymást.

— Két év; nekem egy egész örökkévalóság volt! — Azután hirtelen megváltoztatta a hangját s közömbösen folytatta: — *Meddig maradt itt?*

— Azt hiszem, az egész telet itt fogjuk tölteni. Azt mondja az orvos, hogy nekem árt a new-yorki levegő, hogy napsugárra van szükségem.

— Csak nem beteg? — tudakolta a férfi aggódva.

A leány mosolygott:
 — Nem; de az lennék, ha nem vigyáznék magamra s hideg vidéken tartózkodnék.

— Es itt is a — művészetének fog élni? — kérdezte a férfi keserűen. Ezt ugy-e itt sem adja fel?

— De igen, most kénytelen vagyok vele. Hanem, remélem, hogy csakhamar újra kezdek a munkát. Ez az egyetlen, amiért érdemes élnem. Mióta az atyám meghalt, teljesen egyedül vagyok, s maga jól tudja, hogy sohasem törődtem a társasággal.

— Eddig is ez volt mindig, amiért egyedül érdemesnek találta az életet, — mondta a férfi komoran. — Az én életem romlása nem jelentett semmit maga előtt, ha csak előtte volt a mintázó agyag!

A leány egy kissé visszahúzódott s az arca még a rendesnél is halványabb lett egy árnyalattal.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 28.

Elnök: *Dániel* Gábor.

Az irományok előterjesztése során elnök több tiltakozó feliratot mutat be a katonai javaslatok ellen. (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Elnök: Napirend szerint Polonyi felszólalása következik személyes kérdésben, előbb azonban Vertán Endre kíván felszólalni.

Vertán Endre: A miniszterelnök tegnapi beszéde alkalmával egy közbeszólást tett, mely a naplóba nem helyesen lett felvéve. Kéri annak kijavítását.

Elnök: Kijavítják a naplóbiráló bizottságnak.

A hadsereg nyelve.

Polonyi Géza: A miniszterelnök tegnapi beszédében igen sokat foglalkozott az ő mult-kori felszólalásával. Ezért személyes kérdésben szólal fel. Két kérdéssel kíván foglalkozni: a magyar nyelv kérdésével a hadseregben és az ellenzék ellentállási jogával. A nyelv kérdését óhajta tisztázni a király, a parlament és az ország előtt. E tárgyban a miniszterelnök és Andrassy Gyula beszéde közt lényeges a különbség. Andrassy a nyelvnek közönsége mellett érvelt. (Zaj a szélsőbalon) Felolvassa Andrassy Gyula gróf beszédének ama részét, mely a nyelvkérdéssel foglalkozik. Ezzel szemben kimutatja, törvényekből, hogy a magyar ezredékben csak magyarul tudó tisztek szolgálhatnak és az 1871-iki törvények kimondja, hogy ő felsége Magyarország kormányzására más nyelvet nem használhat, mint a magyart. A további törvények pedig kimondják, hogy a kormányzásnak más nyelve nem lehet, mint a magyar. Miután pedig a hadsereg is a kormányzásnak egy ága, tehát ebből nem következik más, mint hogy a magyar hadsereg nyelve is magyar.

Kubik Béla: Szégyen, hogy ezt még bizonyítani kell.

Polonyi Géza: Felteszi, hogy a törvények csak magyar ezredékről beszélnek. De hát akkor is lehetséges-e az, hogy magyar ezredéket német nyelven vezényeljének? (Ugy van! a szélsőbalon). Most áttér a dolog lényegére. Ha a vezényletet illetőleg felségjognak tekintik azt, akkor azt kell néznünk, miként gyakoroltatik a felségjog? Magyar miniszter ellenjegyzése mellett. Nos hát nézzük meg, hogy magyar miniszter mikor adta ellenjegyzését a német nyelvre. De a miniszterelnök tegnap azt mondta, hogy a nyelv kérdése nem közügy. Felsőjogok alapján gyakoroltatik az.

A miniszterelnök szerint a német nyelvet egy közös hadügyminiszteri rendelet állapította meg; de hol ez a rendelet? Hadd tiporjuk össze! (Zajos helyeslés, taps a szélsőbalon.) Ez durva alkotmányértés, mert Széll Kálmán tegnap elismerte, hogy a nyelv ügye nem közös ügy. Azt hiszi, nem existál olyan közös hadügyminiszteri rendelet, ha existálna, a függetlenségi pártnak akkor kötelessége lenne a kormánynak vád alá helyezését kérni. Lehetetlen, hogy a király és a nemzet meg ne értse egymást. Széll szerint nem jogos az obstrukció De hát melyik kormány ösmeri el jogosnak az, ellene folytatott obstrukciót. Amit a függetlenségi párt feláldozhat a magyar nyelv ügyéért, az nagyon kevés ahhoz képest, amelyért küzdeni akar, ha mindent fel is kell áldoznia! (Elénk helyeslés a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Halljuk a vádlottat!

Széll Kálmán: T. Ház! Nem óhajt belemenni most érdemleges válaszadásba. Tegnap már kifejtette nézetét a 67. XII. t.-cz.-ről. Megmondta, hogy a hadsereg vezényleti és szolgálati nyelvkérdése egységes megállapítása céljából ő felségére lett ruházva.

Felkiáltások a szélsőbalon: A magyar királyra.

Széll Kálmán: Mikor ő felségéről szól, soha sem ért alatta mást, mint a magyar királyt. (Helyeslés jobbról.) Nem egy rendelet-ről van szó, hanem arról, hogyan magyarázták azt a törvényezikket. A 67. XII. t.-cz. a közös ügyekre is statuálja a magyar miniszterium felelősségét. Ami az angol példát illeti, hát arra csak azt válaszolja, hogy Polonyi szintén angol példákkal hozakodott elő, azért replikázott ő vissza ugyancsak angol példákkal. Kijelenti, hogy annak a t.-cz.-nek magyarázásában semmi alkotmányértés nem volt. A 89-iki véderő vitánál a 14. és 15. §-nak ő sem volt barátja. (Zajos felkiáltások a szélsőbalról: Hát miért nem szólalt fel akkor!) Nagyon exponált állásból lépett át akkor a politikai pályára s ezért nem szólalt fel. (Zaj a balon és szélsőbalon.) Ismételtén visszautasítja, mintha az ő magyarázatában alkotmányértés lenne. (Helyeslés jobbról.)

Polonyi Géza: Szót kér! (Zajos felkiáltások jobbról: Mit akar?!)

Elnök: Mi czímen?

Polonyi Géza: Szavainak félreértése czímén kér szót. Mai beszédét a miniszterelnök vagy nem értette meg, vagy szándékosan félreértette. (Folytonos zaj a jobboldalon.) Álláspontja az, hogy nincs nemzet, mely nyelvéből lemondott volna, ezt hiába állítják!

Ivánka Oszkár: Senki sem állítja. Ezt a legnagyobb perfidiával sem lehet reánk fogni.

Polonyi Géza: Olyan törvényt, vagy rendeletet kíván, amely megállapítja, hogy a közös hadseregnek a nyelve német. Mutassanak egy

ilyen rendeletet, a miniszterelnök ne szöjkék meg a kérdés elől. (Nagy zaj.)

Elnök: Következik

az indemnuiti

folytatólagos tárgyalása.

Krasznay Ferencz: Azt bizonyítja, hogy a 67. XII. t.-cz.-et a gyakorlatban meghamisították, majd hosszan foglalkozik a miniszterelnök tegnapi beszédével.

Kubik Béla: Folyton beszélgetnek odaát, mintha börtön lennének.

Elnök: (Többször csenget.) Tessék a szónokot meghallgatni.

Krasznay Ferencz: Egy törvénysértéssel állunk szemben. Ez eddig vita tárgyat képezte, ma be fogja bizonyítani, hogy tényleg törvénysértés forog fenn. Az ellenzék eddig mindig a házszabályok keretén belül küzdött. Mai napig senkinek nincs jogában azt mondani, hogy az ellenzék obstruál, visszaél a házszabályokkal. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Az indemnuitást csak nem adhatják meg a kormánynak, hogy azzal azután bennünket leverjen. Ma alkotmányos állapot az, hogy alkotmányjogilag nálunk többség nincs. Ha tehát a kormány bemeleg május 1-én az ex-lexbe, a törvénysértések egész sorozatát kezdik meg.

Gabányi Miklós: Erőszakos Bánffysták lesznek.

Issekutz Győző: On az élő bizonyíték, hogy nem erőszakos, mert nem engem küldtek volna ki az ön választási ügyében vizsgáló biztossnak s ön nem tülne itt a Házban, ha erőszakos aéra volna.

Förster Ottó: No Gabányi, most beszélj!

Ivánka Oszkár: Gabányi előbb tanuljon meg irni olvasni, azután kritizáljon.

Krasznay Ferencz: Széll Kálmán kormányzásának egy érdeme van s ez az, hogy ide hozta a katonai javaslatokat. Ezáltal ugyanis felbresztette a nemzetet lethargiájából, felbresztette a szunyadó oroszánt, mely talpra áll, hogy kivívja jogait, melyek méltán megilletik. Az indemnuiti nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Ö. percz szünetet ad.

A vasutasok érdekében.

Ülés végén Lengyel Zoltán a következő interpellációt intézte a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez:

1. Mi az oka annak, hogy az államvasuti alkalmazottak illetményei eddig nem szabályoztattak, illetve a fizetésrendezés s fizetésemelés meg nem történt?
2. Szándékozik e a miniszter ur, hogyan és mikor eziránt intézkedni?

— Talán joga van ezt mondani, — szolt halkan — talán önző voltam azokban a napokban, de akkor nagyon fiatal, csaknem gyermek voltam még s a siker elszédített. S honnan tudtam volna, hogy maga komolyan törődik velem? Vagyonom e napon sok férfit vonzott körömbe s azok is mind szerele ről beszéltek nekem.

— Pedig az egész világ tudta, mily rettenetesen komoly ez az érzélem, — mondta a férfi szemrehányóan — s az egyetlen, akit illett, nem értette meg! Hiszen ugy jártam utána, mint egy hű kutya. S mégis, mikor a lábai elé raktam mindent, amivel birtam, egyszerre nyugodtan, érzéketlenül jelentette ki, hogy csak ugy szeret, mint harátját, s hogy ennél több sohasem lehetek számára, mert testestől-lelkestől a művészetének szentelte magát! — Oh, Istenem! — kiáltott fel szenvedélyesen, — mondja, miből van faragva, hogy érzéketlenebb azoknál a szobroknál, melyeknek ihletett keze életet adott!

Lannay Sybil kissé összerázkódott, mintha a tengernek sós lehellete fázékonyá tette volna.

— En . . . én . . . azt hittem, hogy már elfelejtett — dadogta.

Maxwell keserűen nevetett.

— Es hogy került most ide? — kérdezte a leány, más tárgyra vive a társalgást. — Azt

hallottam, hogy elhagyta New-Yorkot, de senki sem tudta megmondani, hová lett.

— Igen, ide jöttem; felhagytam hivatalommal s reméltem, hogy itt oly távol leszek magától, hogy hírét sem fogom hallani.

— Tehát itt él most állandóan?

— Igen. Közel ide, a hegyek között.

Ismét csend támadt. A férfi a tengerre bámult, amely ime, két év után váratlanul ismét összehozta őket. S a leány nem látta, hogy kezei oly szorosan kulcsolódnak össze, hogy a körmei belevágódtak a husába. A férfi pedig nem tudott semmit arról, hogy a leánynak könnyes a szeme és reszket az ajaka.

— Most már legalább nyugodt élete van, — szólalt meg a leány csendesen, hosszú szünet után — mert megtanult felejteni.

— Igen, azt hittem én is — ma estig. De mikor megláttam magat, egyszerre bizonyos lett előttem, hogy hiábavaló volt menekülésem, két évig tartó küzdésem, reményem, igyekezetem, hogy elfelejtsem. Maga lesz örökké az egyetlen asszony az én életemben. Talán örült vagyok, hogy ezt így újra a szemébe mondom, ha ki is nevet érte nem bánom. Látja, nem követtem el semmi ostobaságot, meg sem öltem magam, meg sem házasodtam — bosszúból s nem tettem semmit, amit a többi férfiak ilyen

körülmények között tenni szoktak, hogy megkönnyítsék maguknak a feledést.

— Nem gondolja, — szolt most a leány csaknem suttogva, — hogy . . . hogy . . . ha várt volna . . . ha nem sietett volna . . . eltávolzni . . . talán jóra fordult volna minden . . . Az asszonyok maguk sem tudják sokszor, hogy mit akarnak . . .

A hangja oly halk volt, hogy a férfinak kellett hajolni hozzá, ha meg akarta hallani. Es mikor az utolsó szó is elhagyta ajkát, a férfi arcán egy reménységár futott végig. A vállaira tette két kezét s szinte erőszakosan maga felé fordította az arcát:

— Jól értem-e . . . oh, Sybil . . . oh, édes . . . ne játszósk velelem, vagy ne szóljon így szájalomból . . . a második csalódást nem bírnám túlélni . . .

A leány válasz helyett felemelte a fejét és homlokon csókolta a férfit.

De az ezzel nem érte be.

— Tudja-e, mit tesz, Sybil? — kérdezte szenvedélyesen. — Biztos-e benne, hogy szeret, s hogy az enyém akar lenni?

S a leány könnyei között suttogta:

— Jóban és rosszban, jó és balsorsban, életben és halálban. Amen.

3. Ez a szabályozás, illetve fizetésjavítás miért nem történik törvény útján, mint az állami tisztviselők fizetésrendezése és miért miniszteri rendeletben, a mely bármikor visszavonható?

4. Miért nem tekintenek az államvasuti alkalmazottak állami alkalmazottaknak, midőn összes illetményeik az állami költségjegyzékben szerepelnek és előléptetésük, valamint magasabb fizetési osztályba jutásuk is az állami költségvetés megszavazásának idejéhez van kötve?

5. A M. A. V. alkalmazottak illetményeinek szabályozásánál lesz-e intézkedés téve arra nézve, hogy fizetésük az eltöltött szolgálati idő figyelembe vételével rendeztesse?

6. Ezen rendezés alkalmával gondoskodás lesz-e arra nézve, hogy azok a méltánytalanságok, amelyek az osztrák állami vaspályatársaság magyar vonalainak államosításával a M. A. V. régi alkalmazottaival szemben történtek, megszűnjenek?

7. Hajlandó-e a miniszter ur intézkedni, hogy az államvasuti alkalmazottak azon régi kérése, hogy az éjjeli szolgálat, mint a postánál, a vasutaknál is külön díjazassék és a vasuti alkalmazottak ruházati kérdése megoldassék.

8. Mivel indokolja a miniszter ur azt, hogy ez évben a kilátásba helyezett fizetésrendezés miatt a rendes előléptetés elmaradt?

Beadja:

Dr. Lengyel Zoltán.

A pápa a magyarokról.

Magyar zarándokok a pápánál.

— Saját tudósítónktól. —

Róma, ápr. 25.

A magyar zarándoklat, melynek tagjai között Nagyváradról Grócs Béla kanonok és Pálffy Béla hittanár vettek rész, f. hó 22-én ért az örök városba. Esőfelhők borították az eget, de mintha más volna itt a felhő is, az eső is; egyik sem zsidbasztja az ember lelkét, mint otthon, avagy ha zsidbasztaná is, ez a tüzes olasz levegő nem enged elkedvetlenedni.

Huszonegyedikére volt kitzúve a pápai fogadtatás napja. Erre a hirre nemcsak a magyar zarándokok arcza derült fel, hanem mintha az égbolt is velünk örült volna: egyszerre félrehúzódtak a felhők s Itália derűsége legszebb pompájában ragyogott reánk, mikor délben a Vatikán felé vonult 70 tagból álló zarándoklatunk.

A pápai fogadtatás megkapóan szép és változatos szertartását nem fogom most részletezni; ismerik azt a Tiszántúl olvasói más leírásokból. Elég azt megemlítenem, hogy e napon a szolgálatot tevő kamarás gróf Zichy Gyula volt, kinek lekötözött szeretetreméltósága mindnyájunkat hálával töltött el magasrangú honfitársunk iránt.

Valamennyitököt kézsókra bocsátottak.

Volt közöttünk egy szegény hevesi asszony, a ki előző napon megcsuszott és kifizamította a lábát. Ennek daczára nem akart a pápai fogadtatásról semmi áron lemaradni s bár a legkínzóbb fájdalmak gyötörték, velünk tartott. Ketten is támogatták, mikor a pápa elé lépett kézsókra. O Szentsege részvétellel kérdezte:

— Mi bajod, leányom?

Mire egyikünk elmondta a nő szerencsétlenségét.

A pápa arczán mély meghatottság tükröződött. Remegő kézzel adta áldását az asszonynya s megindultan, mélyszéges meggyőződés hangján mondotta:

— Tantam fidem adhuc non inveni. (Nem találtam eddig még ekkora hitet).

A térdre roskadt asszonyt aztán a szolgálattelvő kamarás és a bibornok emelték fel.

E megható jelenetnek éppen ellenkezőjét nyújtotta egy természetes somogyi menyecske. Valamennyiünkönél voltak tárgyak, a melyeket a Szentatya által meg akartunk áldatni, hozott ki többet, ki kevesebbet, hanem ez a derék néni lefőzte az egész zarándokserget. Kerek számban ezer olvasót vitt magával, kit a nyakán, kit a karjaira fűzve s hogy a két keze se maradjon üresen, azokkal meg egy hatalmas kosarat szorongatott, teli s de tele mindenféle megáldandó tárgyakkal. Mikor a Szentatya meglátta, nem állta meg mosoly nélkül, a többi méltóság pedig hangos nevetésre fakadt. A somogyi menyecskét mindez nem zavarta; állott rendületlenül a tenger olvasó között s buzgón várta a pápai áldást, melyet ezer olvasója ezer felé fog szétvinni nemes Somogyvármegyében.

Látva a magyar zarándokok ragaszkodásának ilyen naiv, másrészt pedig megható jeleit, Szentsege igen jó kedvre hangolódott s jószágos arczsal fogadta hódolatunkat.

Kauzli Gyula esperes-plébános mint főlkért elnök vezetett bennünket a Szentatya elé s ő adta át a magyarok ajándékát: az arany olvasót és örök mise-alapítványt. Szinte örömmel fogadta azt a kijelentést is, hogy az aznap hallgatott és mondott miséket ő érlette ajánltuk fel. Hódolatunk bemutatása után a pápa így szólt:

— *E jubiléris évben most nyolczadszor látom magam előtt a magyarokat. Ez az áhítatos odaadás magyarázza meg azt, hogy a magyarokat minden nemzet elé tesszem. Megáldalak titeket.*

Hogy mennyire megdöbbant e szavak hallatára szívünk, hogy felragyogott szemünkben az igaz büszkeség sugára, azt minden magyar elképzelheti. A földkerekség keresztény világának feje mondotta, hogy előtte a magyar nemzet a legelső a világon!

Mintha egy fejjel nagyobbbrándtunk volna, olyan büszkén hagytuk el a pápai tróntermet. Nemcsak áldást kaptunk egyenkint, hanem leg-hivatottabb helyről elismerést is összesen, egész édes nemzetünk.

A kitünően sikerült zarándoklatot Zaffery Károly szervezte s Beszedits János magyar államvasuti tisztviselő rendezte fáradhatatlan buzgósággal s páratlan ügyességgel. Nagy segítségünkre van Zsák Adolf, a nagyváradi fiatal történetíró, aki Fraknoi intézetében buvárodik s a ki különösen azzal szerez nagy örömet valamennyiünknek, hogy mindennap elhozza a Tiszántúl-t. Kimondhatlanul jól esik e lapot üdvözölnünk az idegenben, hová mint valami fecske jön hírekkel az édes hazából. Valamennyi zarándok elolvassa mindennap elejétől végig. Még a hirdetések is, hiszen az is hazai!

Tegnap, 24-én érkezett ide Eitel Frigyes porosz herczeg, a kit fényesen fogadtak. Az igazi ünnepléses fogadtatás azonban Edvárd angol király számára készült, a ki hétfőn 27-én érkezik ide. A Via Nazionalét virágokkal díszítik; itt lesz VII. Edvárd tiszteletére a leg-remekebb virágkorzó, melyet a világ valaha látott. Készült az angol király fogadtatására a Vatikán is. Mi azonban, sajnos, mindebből semmit se fogunk láthatni; utunk éppen hétfőn hiv tovább, az Arno partjára, Flórenczbe.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Április 30. Iskolaszéki ülés d. u. 8 órakor.

Április 30. Nagyvárad város központi választmányának ülése d. e. 11 órakor.

Május 1. Az orvosgyógyászati szakülés d. u. 5 órakor a bábaképzésében.

Május 3. Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálata az Adria malomban d. e. 9 órakor.

* A villamos telep építése. A régi ser-tésvásártéren építés alatt álló városi villamos telepen az üzemhez szükséges víz biztosítása céljából a már elkészített kút kivül egy másik kút is kell építeni. A villamos mű építésére felügyelő bizottság már kimondotta a második kút és a csatorna szükségességét. Kőszeghy József v. főmérnök most terjesztette be a költségvetést. A második kút építését 3250 kor 03 fillérre, a 33 méter hosszú betoncsatorna elkészítését pedig 2562 korona 11 fillérre irányozta elő. A munkálatokat az Incze Lajos cégre bizzák ezen összegekért. Előterjesztést tesz továbbá Kőszeghy József főmérnök a villamos telepen építendő tiszt-laknak emeletesre építése iránt. Ezáltal a villa-mos mű igazgatója a telepen megfelelő lakást kapna, a lakbér helyett, ami csak az üzem előnyére válnék. Az épület, ha földszintesre építenék, 32978 kor. 30 fillérbe kerülne, míg az emeletes épület költsége 39872 kor. 01 fillérre rugna. Ha a 6893 kor. 71 fillér különbözetből a 23% árendeményt levonjuk, 5308 kor. a különbözet. Ez pedig kellő törlesztési fedezetet nyerne az igazgató lakbére által elő-álló megtakarításból.

* Főúri nász. A magyar arisztokráciának két legelőkelőbb s leggazdagabb családját fűzte tegnap egy boldog nász közeli rokoni kötelékbe. Gróf Wenckheim Frigyes kedves leányát: Wenckheim Mariska grófnőt Budapesten a József-utca Jézus Szent Szive templomában tegnap délelőtt 11 órakor vezette oltárhoz gr. Nádasdy Tamás cs. és kir. kamarás és tart. huszárhadnagy.

* Szerencsétlenül járt kirándulók. Megrendítő szerencsétlenség történt vasárnap este felé Temes-Kubin közelében a Dunaágon, ahol négy fiatal élet pusztult el a Duna hullámai között. A szerencsétlenségről tudósítók az alábbiakat jelentik: Vasárnap délután hat fiatal iparos legény és négy leány, kubini iparosok gyermekei kirándulásra indultak a Dunaág közötti szigetre. A társaság nagyon jól mulatott és csak akkor jutott eszükbe a hazatérés, amikor már a vihar kitört. A társaság egy része nem akart elindulni, inkább ott akarta a vihar lecsendesedését bevárni; de a leányok kedvéért mégis csónakba ültek, hogy visszavevessenek Kubinba. A vihar felkorbácsolta a hullámokat s a könnyű járművet, amelyet az ittas és avatatlan kezű legények hajtottak, a hullámok felborították. A szerencsétlenséget fokozta a sötétség is. Mindenki a saját életét iparkodott menteni. Kosztics Józso, Vukics Pál és Szircsev Mikutin csizmadialeányok a legnagyobb erőmegfeszítéssel dolgoztak a mentési munkán s nekik köszönhető, hogy a leányok közül hárman élve menekültek. Egy Gágity Jelena nevű leány azonban Radován Jesó, Kosztics Petró és Petrovics Illés legényekkel együtt a Dunába fulladt. A szerencsétlenség híre villámgyorsan terjedt el a faluban s a lakosság nagyrésze a helyszínre futott a vízbe fultak keresése végett, de eddig még nem sikerült őket kifogni.

* Az új margitai plébános. A b. e. *Sperk* József halálával nemrégben megüresedett margitai plébánia — mint értesülünk — betöltött: a plébánia kegyurának a mólki apátnak bemutatása alapján *Vinkler* József v. püspök, káptalani helynök, *Brösztel* Lajos debreczeni káplánt nevezte ki margitai plébánossá. E kinevezés által a margitai hívek kiváló derék fiatal lelkipásztort nyernek, aki tizenkét esztendeje káplánkodott az egyházmegye nagyobb hitközségein, Endrődön, Békés-Szt.-Andráson, Gyulán, Nagyváradon és Debreczenben s mindenütt megnyerte felebbvalói becsülését s a hívek isztelejét. Hisszük, hogy hitközsége s a margitai társadalom sokat nyert az új lelkészben.

* **Látogatás a keresk. tanonciskolában.** *Abray* Lajos, az arad-városi kereskedelmi iskola igazgatója s a kereskedő tanonciskolák felügyelője a napokban Nagyváradon időzött a helybeli felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos kereskedő-tanonciskola meglátogatása céljából. A felügyelő minden osztályban megjelent az előadás s alapos tájékozódást szerzett a növendéke előhaladásáról, a tanárok buzgóságáról és eredményes működéséről. A látogatások befejeztével értekezletre hívta egybe a tanártestületet, melyen teljes megaláztatást fejezte ki dr. *Kováts* S. János igazgatónak és a tanári karnak.

* **Amon Margit és dr. Hoványi Géza esküvője.** Fényes esküvő volt tegnap a fővárosban, a mely esküvő azonban első sorban Nagyváradot érdekli. A Szigligeti-színház volt büszkeségét és ünnepelt primadonnáját, a nagyváradai uri társaságok kedvelt tagját: *Amon* Margit kisasszonyt vezette oltárhoz Nagyvárad társadalmi életének egyik vezető férja: *Hoványi* Géza dr., a »Nagyvárad Takarékpénztár« vezérigazgatója. A polgári esküvő a főváros VII. kerületének anyakönyvi hivatalában ment végbe. Tanúk voltak: a menyasszony részéről *Amon* Károly fővárosi bankhivatalnok, a vőlegény részéről pedig *Gedeon* Albert dr. budapesti királyi ítélőtáblai bíró. Az egyházi szertartást, amely az erzsébetvárosi plébánia templomban ment végbe, *Tóthfalussy* Béla plébános végezte. Az esküvő után nászlakoma volt az országos tisztviselő-egyesület nagytermében. Este a fiatal pár Olaszországba utazott, magukkal vivén tisztelőik igaz szívből fakadt szerencsekívánatait.

* A jövő évi választók névjegyzéke. Nagyvárad város jövő évi választóinak ideiglenes névjegyzéke már össze van állítva a városházán. Várad-Olasziban és Ujvároson tekintélyes számmal, néhány százzal emelkedett a választók száma. Május hó 5-től közszemlére lesznek kitéve a névjegyzékek s azok ellen a felszólamlások az irodaigazgatóhoz lesznek beadandók. A központi választmány holnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen az ideiglenes névjegyzékeket veszik tárgyalás alá.

* A kivándorlók hiénái. Ismét két veszedelmes csaló került a csendőrség kezébe, akiket a szepesmegyei Lubló községben tartóztattak le vasárnap délután. *Hitsch* Lajos és *Forberger* Józsefnek hívják ezt a két veszedelmes embert, a ki a szegény nép megzsarolásából élt. Az volt a feladatuk, hogy minél több embert csábítsanak a kivándorlásra. *Hitsch* volt a társaságnak a lelke. Ő utazott folyton Szepes-, Zemplén-, Ung- Gömör-, Bereg- és Szatmármegyékben, ahol a sorsukkal elégedetlen népet kivándorlásra biztatta. A szegény nép elhitte *Hitsch*-nek, hogy milyen boldog világ van a tengerentúl, de az utiköltség, az hiányzott. *Hitsch* itt is kész volt a jó tanácsossal, mert üzleti spekulációjuk tulajdonképp erre volt alapítva. *Hitsch* akkor kijelentette, hogy ő tud ezen a bajon is segíteni. Elmondta, hogy a brémai hajóstársaságnak van egy irodája Iglón. Ott lakik a tár-

saság megbízottja *Forberger* József, ennél irassa be magát, aki ki akar vándorolni. Az utiköltségek felét apró részletekben kell fizetni *Forberger* Józsefnek s amikor a vasuti és hajóviteldijak le lesznek fizetve, akkor megkapják a jegyeket s a díjak másik felét, majd ha Amerikában már jó keresetük lesz, megfizetik. A kedvező feltételek nagyon tetszettek az elboldított embereknek és *Hitsch* százával jegyezte elő a kivándorolni szándékozókat, akik havonként küldték a pénzt *Forberger*hez Iglóra. Félév óta állott már fenn ez a társaság s ez idő alatt rengeteg pénzt harácsoltak össze a szegény néptől, de sem vasuti, sem hajójegyet még eddig senki sem kapott tőlük. A hatóságok már régebben figyelemmel kísérték ezt a dolgot, de csak a múlt vasárnap sikerült őket letartóztatni. A két csaló ugyanis vasárnap kint járt Lublóra, hogy az emberektől a részleteket beszedjék. Eközben lepte meg őket a csendőrség, amely a náluk talált iratokból kiderítette, hogy a két csalónak közel négyszáz ember küld 4—5 hónap óta hetenként 1—1 koronát a viteldij fejében s ezt az összeget a két csaló a saját czéljaira használta fel. A letartóztatottakat egyelőre bekísérték a szolgabírószákhöz.

* **Halálozás.** Biharmegye egyik előkelő családjának lesújtó gyászáról vesszük a hirt. Mint részvétellel értesülünk, *Mártonfy* Gyuláné hó 28-án elhunyt. Haláláról a család a következő jelentést adta ki:

Mártonfy Gyula mint férj, gyermekeivel Ellával és Barnával; *Szarukán* Endre, Ilona, Etelka és Irén, férj. *Balázsovich* Domokosné, mint testvérek; özv. *Mártonfy* Miklósné szül. *Novák* Anna, mint anyós, a többi rokonok nevében is a legnagyobb fájdalommal tudatják a legjobb hitves, anya, testvér, meny és rokonnak *Mártonfy* Gyuláné szül. *Szarukán* Idának folyó hó 28-án reggel élte 48-ik, boldog házassága 17-ik évében történt hirtelen elhunytát. A megboldogult földi részei f. hó 30-án, d. u. 3¹/₂ órakor fognak a r. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni, s a szakáli sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az elhunytak lelki üdvéért az engesztelő szent mise áldozat a furtai templomban fog az egek Urának bemutatni. Szakál, 1903. ápril. 28. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* A villamos bevezetések. Tegnap számunkban a villamos magán bevezetésekről egy reklam-nyilvánosság jelent meg, amelynek egyik helyivonatkozású mondatát, mint halljuk, az elektrotechnikai tanfolyamot hallgató iparosok félreértették s magukra nézve sérelmesnek magyarázták. Azt irtuk ugyanis: »Iparosaink ez idő szerint még nem vállalkozhatnak ilyen magán bevezetésre és berendezésekre elkészítésére s így a helyi iparról (villamszerelő iparról) beszélni most még nem lehet.« Ebben nincs semmi sértés a helybeli kisiparosokra s azt csak rosszakarattal lehet belemagyarázni. A helyi kisiparosok éppen most hallgatják a tanfolyamot, hogy az ott szerzett tapasztalatok alapján ilyen munkákra vállalkozhassanak. A sérelmesnek vélt mondat éppen azt fejezi ki, hogy csak azért készítetik idegen vállalkozóval, a Ganz-czeggel, mert a helyi kisipar még ez idő szerint nem vállalkozhat el. Mindig a kisiparosok érdekeit védjük a múltban a nagy iparral szemben s a jövőben is ezt az utat követjük. Eppen a tanfolyam létesítésének kérdésében elfoglalt álláspontunk is igazolja ezt. A tanfolyam szükségességét éppen azért hangsúlyoztuk, és azért sürgettük azt ismételtelen, (a tanfolyam előkészítése és megnyitására mi láttuk el a helybeli többi lapokat közleményekkel), hogy kisiparosaink mielőbb elsajátíthassák azokat az ismereteket, amelyek ez új iparágnaál szükségesek s ez által az idegenből idejött vállalatokat feleslegessé tegyék. Vagy nem szebb lett volna az, ha Nagyvárad város új székházában a villamos szerelést helyi iparos vagy iparosok teljesite-

nék? De ha ez idő szerint ez nem lehet, igyekezzünk odahatni, hogy a közel jövőben ne szedhessék el idegen iparosok a hasznot a helyi ipar elől.

* **Izgága szekeres.** Nagy csődület támadt tegnapelőtt este 1/8 óra tájban a felső vas-hidnál. Két, a hidon átkelni akaró szekeres *Geberán* Péter és *Komán* József szekeres összeakadt. Ahelyett, hogy békével igyekeztek volna a két szekeret kiakasztani, összeveszték s kicsi hijja mult, hogy össze is nem verekedtek. A nagy lármára *Csató* János rendőr közéjük ment s békés távozásra szólította fel őket, mire *Geberán* megrohanta és földhöz vágta a rendőrt. Erre *Szabó* Sándor rendőr társa védelmére sietett, de *Geberán* ekkor sem engedte el *Csatót*, hanem még lekapta a szekérről az ülést s azzal támadt reá. *Szabó* látva, hogy társa másképp nem tud az izgága ember kezei közül menekülni, kardot rántott és *Geberán* fejére sújtott. *Geberán* fején a kard éle meglehetősen sebet ejtett, mire a rendőrt elengedte. *Geberán* aztán a rendőrségre kísérték, hol kihallgatták. Kihallgatás után *Szabó* rendőr a biharmegyei közkórházba kíserte, hol sebet — mely 8 napon belül gyógyul — bevarrták. *Geberán* különben a veszedelmes rovott multu emberek fajtájából való. Eddig tizenöt ízben volt már büntetve, ebből hatszor hatóság elleni erőszak miatt. Összesen négy évet töltött már börtönben. Mikor sebet bekötötték s eltávozott a kórházból, a kapuban megállt, s készt kihuzva várta a hátramaradt rendőrt. Ez azonban észrevette *Geberán* szándékát s hogy ne legyen kénytelen esetleg kardját újból használni, a kórház mellékajtaján távozott.

* **Találtatott egy szatyor,** melyben egy fél kenyér, több darab liba töpörtyű, két imádkozó szij és egy héber imakönyv volt, továbbá egy *Vajza* Szavéta névre szóló árvaszéki kiutaló végzés. Mindezen tárgyakat igazolt tulajdonosaik személyes jelentkezés esetén átvehetik a rendőrség 4-ik számú szobájában.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét az »Első Nagyváradai Elektrotechnikai Vállalat« lapunk mai számában levő hirdetésére. 261

EGYESÜLETEK.

Az orvosegylet szakülése. A Bihar-megyei Orvos-Gyógyszerész- és Természettudományi Egylet folyó évi május hó 1-én délután 5 órakor a bábaképző-intézet tantermében szakülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Dr. *Altmann* Jakab: Peritonitis tuberculosa esete. (Betegbemutatás.) 2. Dr. *Konrad* Béla: A *Sudeck*-féle aethernarkozisról.

MULATSÁG.

Jótekonyczélú nyári ünnepély.

— Előadás a szabadban, kocsikorzó, bál. —

Ujabb érdekes terv foglalkoztatja a májusi műkedvelő előadások rendező bizottságát. Egy nagyszabású nyári ünnepélyt akarják ugyanis a »nemzetközi színpad« előadásait összekötni, melynek fő része a Sport-téren folya le. A Sport-tér emelkedett részén felállított nyílt színpadon szenzációs-nál-szenzációsabb számok adatkának elő, melyeket a közönség az amfiteatrumszerűleg építendő tribünökről nézne végig. A színpad a szomszédos hadapródiskola villamos telepével való összeköttetésben s így a fényhatásokra való berendezése is lehetővé volna téve.

A májusi nyári ünnepély a délutáni órákban vadvirágos kocsikozóval venné kezdetét. Az egyes fogatok pipacs, buzavirág, margaritte, vadrózsa, nefelejts stb. virágokkal díszítve járnak be a Rhédey-kerti utakat s a korzó confetti dobálással volna összekötve.

A Rhédey-kerti fasor kordonnal lenne elzárva. A kordonnal elzárt területre is csak belépti jeggyel lehet jutni. Az esteli órákban a Sport-tér lampionokkal s villanyreflektorokkal volna fényesen kivilágítva s az egész ünnepélyt a sport-téri pavillon termeiben tartandó bál rekesztené be.

Nagy nehézségekbe ütköznek ugyan e szép tervek keresztülvitele, azonban a rendezés óriási munkájának megosztása céljából egy nagy számú rendező bizottság alakíthatnék, melynek elnökeiül városunk vezető férfait kérné fel a szervező bizottság.

Az ünnepély felelősségében a város szegényei javára, másik fele azonban, tekintettel a sajtóra váró óriási feladatra s tekintettel a sajtónak a jótékony célú előadások ügyében mindig tanúsított önzetlen fáradozására, a helybeli hírlapírók nyugdíjalapja javára fordíthatnék.

A nagyszabású ünnepély természetesen csak a meleg idő beálltával tartatnék meg.

IRODALOM.

† Kisfaludy Kisfaludy Arpád Béla!

A magyar irodalom ismét érdemes, komoly munkást veszített: Kisfaludy Arpád Béla egyetemi tanár, a Szt. István-társulat alelnöke vasárnap, hosszas betegség után meghalt, — temetése tegnap délután ment végbe a Szt. István-társulat palotájából. Ravatala a palota lépcsőházában volt felállítva s elborították azt a koszorúk, miket az egyetem, a Szt. István-társulat és tisztelői tettek reá kegyeletos emlékezésük és elismerésük jeléül. A temetést Széchenyi Miklós győri püspök végezte. Az elhunytak életrajzi adatait s irodalmi működését a következőkben ismertetjük:

Dr. kisfaludy Kisfaludy Arpád Béla egyetemi tanár, a Szent-István-Társulat alelnöke, született 1847. május 31-én Gyömrőn, Gyömrő megyében, mint Kisfaludy Elek és Raffel Erzsébet birtokosok fia, Kisfaludy Károly és Sándor költők másodunokaköcsse volt. Gimnáziumi tanulmányait Komáromban, Veszprémben és Győrött, a hittudományiakat, mint a Pázmány-növendéke a bécsi egyetemen végezte, majd a szent Agostonról címzett felső papképző intézetben folytatta tanulmányait. 1873. július 23-án pappá szentelték és nemsokára hittudományi doktorrá avatták. Rövid káplánkodás után a győri püspöki kezebe 1886-ig a teológiai tanár volt. 1887. január 2-án a budapesti egyetemen a dogmatika tanára s még ez évben cs. és kir. udvari káplán lett. 1890. márczius 20-án megválasztották a Szent István-Társulat alelnökévé. 1893. július 25-én a Szentlélekéről címzett dienesi prépost lett. 1896-ban a Felsőház a vaskoronarend III. osztályának lovagkeresztjével tüntette ki. A Szent István-Társulat tud. és irodalmi osztályának megalakulása óta tagja; mint társulati alelnök pedig annak elnöke. Allandó tagja az országos közoktatásügyi tanácsnak. Az Országos Pázmány-Egyesület választmányi tagja volt. Költeményei, cikkei s nagyobb tanulmányai különböző napis és hetilapokban s folyóiratokban jelentek meg. Főbb művei: *Thomisztika*, *Kisérlet a »Philosophia scholastica«* magyar művelése érdekében, Budapest, 1886. A szent mise áldozati valóság. Dogmatikus tanulmány. Győr, 1886. — Van-e már magyar Kempisünk? Kritikai összemérés a »De Imitatione Christi libri IV« magyar fordításainak. Budapest, 1887. — *Levelek hugomhoz az olvasásról*. Budapest, 1888. 1888—1901. a Szent István-Társulat folyóiratát, a *Katholikus Szemlét* szerkesztette. Pázmány Péter összes műveinek az egyetem által eszközölt kiadásában a Kempis fordítást és a »Szentek tisztelítiről« című műveket adta ki. Dr. Kisfaludy A. Béla minden irodalmi művében a magyar próza mesterének mutatkozott be; irá-

sait a zamatos magyarság és a tömörség jellemezték. Az a bevezető, melyet néhai dr. Zalka János győri püspök jubileuma alkalmából a győr-egyházmegyei papság emlékalbumába írt, vagy az a gyászbeszéd, melyet a Szent István-Társulat igazgató-választmányában boldogult Erzsébet királyné halála alkalmából tartott, gondolatainak mélységét és nyelvének fordulatosságát egyformán tárják föl.

Az „Ébredünk“ cz. havi folyóirat áprilisi száma a következő tartalommal jelent meg: A lap elején közli *Zichy Gyula* gróf, pápai kamarás, apát levelét, melyben arról értesít, hogy O Szentsége örömmel vett tudomást a magyar kispapok lapjáról és a lap olvasóira, szerkesztőire apostoli áldását adja. A bevezető cikk *Csaplár Benedek*, kegyesrendi tanár a kiváló író igazán klasszikus, magas értekezése (»Jó pap holtig tanul«), melyben a fiatal levitákat önzetlen irodalmi önképzésre buzdítja, *Koser Szevér* »Feltámadás ünnepén« című költeménye nyitja meg a kispapok dolgozatait, melyhez *Martin Aurél* keresztényszociális értekezése (Keresztény társ dalom), *Kovács Pius* aforizmas, szép magyar nyelvű cikke (Igaz mesék), *Röder Akos* elbeszélése (Diadalmas halál) és *Slepkovszky János* biblikus fejtegetése (Hermas kora.) csatlakozik. Az *Isten felé* és az *Egyről másról* apróbb dolgok után a füzetet a magyar kispapok különböző irodalmi iskoláinak működéséről szóló jelentés zárja be.

A lap megrendelhető a budapesti központi növendékpapok M. E. Iskolájánál (IV. központi papnevelő). Ara egész évre 3 korona.

A Magyar Sion egyházi irodalmi havi folyóiratnak, (szerkesztik *Kereszty Viktor* dr. és *Prohászka Ottokár* dr.) megjelent az áprilisi füzet a következő érdekes tartalommal: Új idealizmus. *Fieber* Henriktől. Az egyházszónoklat egyetemes története. (Folytatás.) *Réz-bányay J.* dr.-tól. *Babura László* dr.-tól. *Kivándorlás*. (Folyt.) *Szilvek* Lajos dr.-tól. Irodalom és művészet. Von: »jung David«: *Catholica sunt Non leuntur!* *Ism. Fischer-Colbrie* Agost dr. — *Victor Kolb S. J.*: Die Glaubensspaltung und ihre Folgen in der Gegenwart. *Ism. Fischer-Colbrie* Agost dr. — *Dr. A. Worm*: *Bibl. Studia*. *Ism. Kereszty Viktor* dr. — Magyar remekírók III. sorozata. *Ism. Y.* — *Heinrich Gusztáv*: Egyetemes irodalomtörténet. *Ism. Z.* *Vegety* közlemények, melyek közül érdekesek a francia kongregációkról és az erdélyi püspöki címéről szóló cikkek. Az érdemes folyóiratnak előfizetési ára egész évre 12 korona.

Igazságszolgáltatás.

Királysértő élcslap.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Szenzációs esküdtszéki tárgyalás lesz holnap, e hó 30-án a nagyváradi törvényszéken, *Horváth K. Vilmos* aradi, királysértéssel vádolt lapszerkesztő fölött hoz ítéletet az esküdtbíróóság.

Az ügy érdekes előzményei a következők:

Aradon *Horváth K. Vilmos* szerkesztésében *Füles Bagoly* címen egy igénytelen kis élcslapocskát jelenik meg, mely szellemtelen brutális vicceivel keresi a feltűnést s több megbotránkozással, mint tetszéssel találkozik. A nevezett lapocskát *Mangra Vazul* püspökké választása idején fölötté durva módon támadta az új aradi gör. kel püspököt. Akkori számának czimlapján ugyanis három bitófát ábrázolt ezekkel a feliratokkal: *Az egyik azé a ki a választást megerősítés végett fellerjeszti, a másik Mangráé, a harmadik azé, aki a választást szentesíti.*

Ez utóbbi otromba brutális gorombaságért királysértés címen sajtópört indított a kir. ügyészség. Az élcz szerzőjének *Schreger Károly* vallotta magát, aki azzal védekezett, hogy az

alírást nem a királyra vonatkozik, mert a király csak megerősíti a püspököt állásában, de azt a metropolita szenteli föl, tehát szentesíti.

A törvényszék nem fogadta el a nyakatekert magyarázatot s megindította a vizsgálatot, a mikor is kitént a nyomdából előkerült kéziratból, hogy az élczet maga a szerkesztő írta s így indított az ügyészség királysértés címen pört *Horváth K. Vilmos* ellen.

Holnap itél ez ügyben a törvényszék esküdtbíróasága *Nagy Ferencz* elnöke alatt.

A vádat *Sávell Kálmán* főügyész képviseli.

A mat esküdtszéki tárgyalás.

Erdekes sajtópört foglalkoztatja ma a törvényszék esküdtbíróaságát. A vádlott *Fischer Adolf* buttyini kereskedő, ki egy aradi hírlapban Tőzsde és tőzsdebíróaság címen erős támadást intézett a budapesti tőzsdebíróaság ellen. A cikkíró azzal vádolta a testületet, hogy a döntés alá kerülő ügyekben részrehajlóan ítélkezik. A tőzsdebíróaság, a tanácstól nyert felhatalmazás alapján sajtópört indított *Fischer Adolf* ellen és a nagyváradi esküdtbíróaság ma fogja tárgyalni az ügyet. A bíróság elnöke *Nagy Ferencz* törvényszéki elnök lesz. A védelmet dr. *Nagy Sándor* ismert aradi ügyvéd látja el.

A tárgyaláson a tőzsdebíróaság képviselői is jelen lesznek.

Gondatlanság. A tatarosi aszfalt ipar részvénytársaság gyartelepén végzetes szerencsétlenséggé válható baleset okozója volt a múlt év őszén *Markó János* munkavezető gondatlansága.

Az egyik destilláló kazán tisztogatásával két napszamba dolgozó munkást bízott meg, a kik teljes tájékozatlanságban voltak a felől, hogy mily veszedelmes munkát végeznek s az egyik illó gyulékony gázokkal telt csőhálózatot, amint pipázgatva kinyitották, heves robbanás vetette szét az erős aczél csöveket s a két munkást a szerterőpülő szilánkok úgy megebeszítették, hogy sérüléseik 20 napon túl gyógyultak meg.

E gondatlansággal okozott súlyos testi sérülés miatt a törvényszék *Markó Jánost* 3 havi fogsággal büntette.

TANUGY.

Iskolaszéki ülés. Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a városház tanácstermében csütörtökön, április hó 30-án délután 3 órakor tartandó rendes havi gyűlésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1903. április hó 25-én. *Rimler Károly*, iskolaszéki elnök.

A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentések s ezzel kapcsolatban: a) Az elemi iskola évről-évről vizsgálatok idejének kitűzése, a vizsgáló bizottságok megalakítása és az 1903—904. tanévi beírások idejének megállapítása. b) az iskolai értesítők szerkesztése és kiadása iránt való intézkedés, c) a szegény tanulók közt 1903—904. tanévre kiosztandó tankönyvek és az iskolaszerek beszerzése iránt való intézkedés. 2. Iskola igazgatók jelentései. 3. Tanács 2556—903. sz. végzése, melylyel a polgári iskolai tanárok részére az óradijukat június végéig kiutalta. 4. Tanács 2547—903. sz. végzése, melylyel a polgári fiúiskolai kisebb kiadások fedezésére 50 korona előleget kiutal. 5. *Ruday Béla* tanító kérvénye 2 és fél havi szabadságolás iránt.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Szerda: A bajusz.

Csütörtök: Czigánybáró.

A bajusz.

Az újabb újult erővel színpadra törő magyaros szellemnek egyik diadalát jelenti A bajusz. Nem örökbecstű alkotás, de hazai légkörben mozog, ropogós magyarságtól duzzad s megáll a színpadon. Ennyi is elég ma, a mikor a modern színpadot újra meg kell hódítani a magyar szellemnek.

A magyar férfi-arcz büszkesége, a bajusz körül fordul meg a darab. Kozáry József alkanczellár felesége, szül. Stolzenburg grófnő ökvetlenül férjhez akarja adni a nevelt leányukat, Stolzenburg Matilda grófnőt s ki is keresett már nekivaló férjet a finnyás Plachwitz Ottó grófnak, rokonában. Kozáry viszont a saját unokaöccsének, Kozáry Gábornak szánta Matildot. Gábor merész, magyar fellépése egyszerre meghódítja a leányt, míg Ottó gróf Gábornak a hugába, Ilonába bolondul.

Most jön akadályul a bajusz, vagy a hogy a német komorna rémülten nevezi, a »srófós dugóhúzó.« Gábor rokonai csókot kér Matildától, de ez csak olyan feltétel alatt igéri meg, ha Gábor bécsi módra leborotváltatja a bajuszát. Egymásba is szeretnek, Gábor meghoz minden áldozatot, mind hiába, Matilda a bajuszt követeli s míg bajusza van, addig a kitanított bécsi bankárok sem adnak a megszorult embernek pénzt kölcsön. Végre a hajduja csalafintasággal ráveszi, hogy le akarja vésztetni a bajuszt. Szerencsére még idején megtudja Gábor a ravasz tervet s büntetésül a hajdu büszke »srófóit« szedeti le a német borbélylyal. Mikor aztán már az egész társaság, főleg Matilda győzelmesen várja a bajusztalan Gábert, megjelenik ő — teljes bajuszdíszszel; Matilda bosszusan választja vőlegényének Ottót. A vége persze nem lesz más, mint hogy Ottó szépen visszaterül Ilonkájához, Matilda is a bajusz daczára Gáboré és magyarrá lesz.

A jóízű, adomaszertű mese igazi adomasztilusban van feldolgozva. Ötletes, helyenkint paprikás magyarossága a két első felvonásban kacagást kacagásra provokál; a magyar memes ur meg a hajduja a bécsi rokokóvilágban tömérdek kacagató helyzetbe jut, főleg a bajusz révén. A kibonyolítás, a III. felvonás azonban már vonatott, látszik rajta, hogy a szerző nem tudván mint csinálni hőseivel, csinált belőlük egy harmadik felvonást s azt elhuzta receipe szerinti ideig. Olyan muszáj-felvonás az egész, a mely csak a két elsőnek hatását rontja. Van a darabnak zenéje is, még pedig a II. felvonásbeli tavaszénekekben igen szép; egyébként nem közelíti meg zenéje a II. felvonását sehol sem. A hangszereles is — legalább a mi zenekarunk előadásából ítélve — tulságosan egyszerű. Kettő biztosítja a sikert mindazáltal: az ötletes, csattanós dialogok s az egésznek pompás magyaros szelleme.

Az előadás csak emelte a darab sikerét. Horváth Kálmán (Kozáry Gábor) férfias, ügyes játékaival, szép énekével a társulat egyik legjobb tagjának fog bizonyulni; mellette Szathmáry Arpád (mint huszár) mutatott be igen sikerült, klasszikusnak mondható humoros alakot, kinek már megjelenése biztosította a derűtséget. Szőke Sándor a nyápicz Ottót kacagatóan, hiven játszotta s Parlagi Kornélia a Matilda szerepét adta sok tüzzel, kevés hanggal, de formás táncmozdulatokkal. A III. felvonás táncjelenetében, mikor erőszakkal viszik tánczra, sok is volt a forma, míg Agnelly Irén különben igen ügyes alakításában azzal hibázott, hogy az I. felvonásban a csárdás-lépéseket igen magas operett-stílusra fordította át. Bognár, Berényi Vanda, Benkő Jolán érdeme a többi siker; az énekkar is dicséretet érdemel, a miért igazi művészzel énekelt hol a zenekar előtt, hol utána, néha még együtt is tartva az ötmet.

Diszletek igen szépek és ujak. Dr. K. A.

A bajusz másodsor. Verő György énekes játékát ma, szerdán este megismétlik s nagyon valószínű, hogy a kasszadarabok közé sorozza a közönség nagy érdeklődése. A szereposztásban mi sem változik.

Bob herceg. Bob hercegből ma indulnak meg a teljes színházi próbák. A híres operett a jövő héten kerül bemutatásra. A bemutató előadásán Bobot Haller Irma játsza, Annet Parlagi Kornélia s ezután megcserélik a szerepeket. Viktoriát Agnelly Irén, a királynét T. Pogány Janka játssza. Horváth Kálmán, Bognár, Bérczy, Békefy, Dési stb. játszik az operett többi szerepeit.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 217.

Pótbérlet 5 sz.

Ma szerdán, 1903. április 29-én:

A B A J U S Z.

Operette.

S Z E M É L Y E K:

Kozáry József, alkanczellár	Bognár J.
Amália, szül. Stolzenburg grófnő, a neje	Benkő Jolán
Stolzenburg Matilda grófnő, a gyámleányuk	Parlagi Kornélia
Plachwitz Ottó gróf Amália unokaöccse	Szőke Sándor
Kozáry Gábor, az alkanczellár unokaöccse	Horvát Kálmán
Ilona, a huga	Agnelly Irén
Lerchenbach Anaz	
táz báró	fiatal urak
Lansky Zenó gróf	Deésy Alfréd
Dominique, inas	Halmay Lajos
Rosette, komorna	Berényi Vanda

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben; d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárynyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, április 30-án:

Czigánybáró.

Operette.

TAVIRATOR.

A német császárné és a pápa.

Berlin, ápr. 28. Egy német lap révén az a hír terjedt el, hogy a német császárné azért nem megy Rómába, mert nem akar evangélikus nő létere a pápa elé járulni. Erre vonatkozólag most Lucanus, az udvari iroda főnöke kijelenti, hogy e hír rosszakaratu koholmány. A császárnénak otthon maradását az orvosok rendelték el, tekintettel kedvezőtlen egészségi állapotára.

Antiszemita üldözés.

Hussenouvo, április 28. (Saj. tud. táv.) A zsidó ellenes zavargás mind nagyobb mérvet ölt. A katonaság egyetért a néppel. A mai napnak 38 halottja van. A zsidó kórházban 200 sebesültet ápolnak. A zsidó üzleteket feltörték és kirabolták.

A szerb királyi pár válása.

Budapest, ápr. 28. (Saját tud. táv.) Belgrádi tudósítónk távirja, hogy ismét családi viszály hire szivárog ki a belgrádi konakból s állítólag Sándor király viszonya Draga királynéval annyira elmérgesedett, hogy a válás elkerülhetetlen.

Vörösmarthy szobra.

Budapest, ápr. 28. (Saját tud. táv.) A Vörösmarthy szoborbizottság ma határozott a szobor kivitele tárgyában s a második pályázaton kiváló Kallos Edét bizta meg terve megvalósításával.

Sopron az obstrukció ellen.

Sopron, április 28. (Saját tud. táv.) A törvényhatóság mai ülésén elhatározta, hogy az obstrukció ellen a képviselőházhoz felir.

Spanyol választások.

Madrid, április 27. A kamarai választásokat tegnap befejezték. Az eredmény még nem ismeretes. Azt hiszik, hogy Madridban a köztársasági jelöltek győztek. Néhány kerületben jelentéktelen incidensek fordultak elő.

Madrid, április 27. Egy csoport megakadályozta a skrutiniumot, amennyiben az urnákat is szétzúzták. Több ember, köztük a választási bizottság elnöke, sérülést szenvedett. Számos rendőr és csendőrijarat vonult át az utcákon.

Kisfaludy A. Béla temetése.

Budapest, ápril. 28. (Saj. tud. táv.) Ma helyezték örök nyugalomra Kisfaludy A. Bélát a jeles theologiai tanárt és íróat az egyetem egykori rektorát, nagy részvét mellett a Kerepesi-temetőben a fővárostól adományozott diszszirhelyen. A temetési szertartást Széchenyi győri püspök végezte.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, április 28. A porta közlése szerint az úszkúbi vilajet ellenálló albánjai ellen a katonai eljárást még előkészítik és az mindenesetre meg fog történni. Az akció úgy látszik már kezdődik is. Egy jelentés szerint 16 zászlóalj Verisovicsból Prizrendbe indult. Egy másik jelentés szerint ezek ismét visszatértek Verisovicsba. Az a hír, hogy az albánok az utóbbi napokban Djakova közelében Greniczán gyűlést tartottak és több csoportban Pristina megtámadására indultak, nem nyer megerősítést.

Lázadó orosz község.

Moszkva, ápr. 27. A Krimben felázadt a Jetni nevű község egész lakossága a bíró és a jegyző ellen, a kik egy embert ártatlanul megkínzóztak. A lakosság agyonverte a két gonosz embert. Katonaságot kellett Jetnibe rendelni.

Sikkasztó adópénztáros.

Lugos, április 28. (Saját tud. táv.) A lugosi pénzügyigazgatóság kiküldötte tegnap rovancsolás alá fogta az oroviczai állampénztárt, a hol nagymérvű sikkasztásokat fedeztek fel. Első pillanatban mintegy 57,000 korona hiány mutatkozott, de ebből az összegből 17 ezer koronát elrejtve megtalálták s így a hiány 30.000

koronában állapítható meg. *Ricsei* Hugó adópénztáros ellen rögtön megindították a vizsgálatot, a ki beismerte, hogy *Szabó* Mózes ellenőrrel 10 év óta sikkasztották el apránként a hiányzó összeget.

Japán és Kína.

Jokohama, ápr. 28. A pártviszályok ez időszereint elsimultak, mivel Oroszországnak a manduriai kérdésben követett eljárása következtében attól tartanak, hogy Japánnak a külföldhöz való viszonyai válságosakra fordulnak. Oroszország eljárása még inkább megszilárdította az Ito marquis és a kabinet közt létrejött megegyezést. A manduriai kérdés sűrű megvitatás tárgya a volt miniszterelnök és a kormány között. A japán lapok a manduriai kérdés megbeszélésében tovább is önmérsékletre törekzenek, de egyhangulag azt a meggyőződésüket fejezik ki, hogy a részes hatalmasságoknak szilárd magatartást kell tanúsítaniuk. Oroszországnak azt az eljárását, hogy Manduria városait el akarja zárni a többi nemzetek elől, a fennálló szerződések megsértésének tekintik.

Tűz egy színházban.

Kopenhága, ápr. 28. A nagy városi színházban, a hol most egy francia színésztársaság vendégszerepel, tegnap tűz tört ki, szerencsére előadás után néhány perczzel. A tűz elemészlette az egész színpadot. A kár 150.000 korona.

NYILTTER.

Törlesztéses jelzálogkölcsonöket

500 koronától kezdve 10—15 évi időtartamra, vagy **kamatozó**

jelzálogkölcsonöket

földbirtokokra és házakra igen előnyös feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozású kölcsonöket convertál a

Polgári takarékpénztár részvénytársaság
Nagyváradon.
256.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000

Tűzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 247

Mikor a halálának a hírére hallotta, azt sem tudta, mihez kezdjen. Az ember megszokja lassanként a szerencsétlenséget. Sagloba is úgy belelélt már magát abba a tudatba, hogy a leányt Bohun elrabolta és fogva tartja, hogy nem tudta maga sem hinni, hogy ime, már véget ért a fájdalom és a küzdelmes keresés; és itt a békének és a boldogságnak az ideje.

Azonkívül más kérdések is szorongatták: mit fog majd mondani, ha meglátja? A hosszú és nyomasztó fogság után a hirtelen szabaddulás nem fogja-e megzavarni? Az Isten rendelkezései kiszámíthatatlanok! Mindent megfordíthat, úgy, hogy a rossz elpusztul és az erény győzedelmeskedik. Az Isten vezette Rzendziant is a Bohun kezei közé és az Isten hozta őket oly nagy barátságba, az Isten rendelte, hogy a háboru elszólitotta a vad atament ebből a pusztából, amelybe mint a farkas

czipelte a zsákmányát, az Isten szolgálhatta ki Bohunt is Wolodyjovskinak és ő hozta össze ismét Rzendziannal s így jóra fordított mindent, hogy most, mikor Helena talán már minden reményét elvesztette és sehonnan se remél segédelmet, megérkezik a menekvés órája.

— Föl fognak száradni a könnyeid, leánykám! — gondolta Sagloba és most végtelen öröm vár reád. Oh, milyen hálás fogsz lenni, hogyan fogsz összetett kezekkel köszönetet mondani.

Sagloba maga előtt látta a lányt; elgondolta, hogy mi fog most történni.

Rzendzian megrántotta hátulról a kabátját:

— Uram!

— Mi az? kérdezte Sagloba haragosan, hogy így megzavarták az álmodozásában.

— Látad, uram?

— Mit?

— Talán csak egy farkas volt?

— Hints sőt a farkára!

E perczben Wolodyjovski megállította a lovát.

— Nem tévesztettük el az utat?

— Nem! — válaszolta Rzendzian, — úgy lovagolunk, ahogy Bohun magyarázta. Adná Isten, hogy már túl lennénk az egészen.

— Ha a jó uton járunk, nemsokára túl leszünk rajta.

— Csak arra kérem még az urakat, hogy addig, míg én a boszorkánnyal beszélek, Cseremisre vigyázzatok. Ugy néz ki, mint egy tinó, de nagyszerűen lő.

— Ne félj, csak előre!

Alig lovagoltak megint egy kis darabot, a lovak prűszkölni kezdtek és a fülüket hegyezték. Rzendzian megborzongott, mert attól félt, hogy valamelyik barlangból egy sárkány bömbölése hallatszik majd, vagy valami borzasztó szörnyeteg rohan elő; de csakhamar látta, hogy a lovak pusztán azért nyugtalankodtak, mert közvetlenül a farkasverem mellett haladtak el. Köröskörül csend honolt, már a tücskök se czirpelték, mert a nap lenyugodott.

Rzendzian keresztet vetett magára és megnyugodott.

Wolodyjovski hirtelen megállt.

— Látom már a szakadékot. A bejáratnál szikla áll és nyílás van a sziklában.

— Az Atya, Fiu és Szent Lélek nevében! suttogta Rzendzian. H-Iyben vagyunk!

— Uánam! — szóit Mihály és megsarkanyuzta a lovát.

Csakhamar a sziklanyílás előtt állottak és

keresztüllovagoltak rajta. Széles hegykatlan tártult a szemök elé, amelyet cserjével benőtt óriási magasságu sziklafal vett körül.

Rzendzian torkaszakadtából kiabálni kezdett:

— Bohun! Bohun! Gyere ide, asszony! Gyere! Bohun! Bohun! Bohun!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, április 28.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, április 28.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcson	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 28-án.

Magyar aranyjárdék 4	121.40
Magyar koronajárdék	92.40
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.50
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	203.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcson	158.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	100.50
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék papirban	121.50
Osztrák járdék aranyban	101.—
Osztrák korona járdék	154.—
Osztrák államsorsjegyek	16.01
Osztrák magyar bank részvény	730.—
Magyar hitelbankrészvény	686.—
Osztrák hitelintézet részvény	95.50
Párisi vista	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	116.92
Németbirodalmi márka	230.77
Londoni vista	23.40
20 márkás arany	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Első nagyvárad electrotechnikai vállalat

DEUTSCH K. I. NAGYVÁRAD.

Telefonszám: 71.

SÜSS HERMANN és TÁRSA BUDAPEST.

Van szerencsénk Nagyvárad város t. közönségének nagybecsű tudomására hozni, hogy helyben

→ villamos berendezésekre és erőátvitelre, ←
házi telefon és csengetyü-telepek létesítésére, valamint villámhárítók (Süss-rendszer) szállítására és elhelyezésére, petroleum-lámpák és gázvilágító testek villamosra való átalakítására

electrotechnikai mérnöki irodát

nyitottunk.

Villamos világító testek és csillárokból

261.

állandóan minden árban és kivitelben dus raktárt tartunk.

Költségvetéssel, rajzzal és bárminemű felvilágosítással **dijmentesen** szivesen szolgálunk. Szives megkeresések, mig az e czélra épülő épületünk elkészül

DEUTSCH K. I. céghez kéretnek.

Az általunk teljesített munkálatokért minden tekintetben teljes felelősséget vállalunk.

A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri

Első Nagyvárad Electrotechnikai Vállalat
Deutsch K. I. Nagyvárad Süss Hermann és Tsa Budapest.

Szabott árak!

China-ezüst

gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, dísz tárgyak művészes kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéház-berendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárúsítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szőlőgazdasághoz Raffia (szőlőkötő-fonál), rézgálicz, kénpor, ojtó pamut a legolcsóbb árban.

ÉRTESÍTÉS

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadász- és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Igen tisztelt vevőinknek szives tudomására adjuk, hogy a néhai **Jakab Imre-féle B.-Püspöki** természetű borait megvettük s azokat az alább jegyzett árakban árusítjuk:

Jakab-féle (Bakator 1870. évi 1 l. 80 kr.
Muskotály 1870. évi 1 l. 80 kr.
Körösvölgyi 1900. saját termés 1 l. 40 kr.
Rislingi 1901. évi saját termés 1 l. 36 kr.
Körösvölgyi 1902. saját termés 1 l. 30 kr.)

Vidékre és a kik a fogyasztási adóra kiegyeztek, literenkint 8 krajczárral kevesebbet fizetnek.

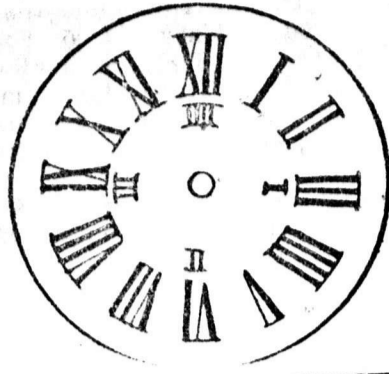
Nagy választék mindennemű **csukorkák** és **csokoládékban**.

Helybeli megrendelések házhoz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel

SZABÓ és HAJNAL.

Egyedüli lerakata (Olasziban) a hírneves Weyrauch Chr. és Tsától spirítusz szobapadló-lacknak kilója 1 frt.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JÓZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű TORONYÓRAIM vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legcélszerűbb módon alkalmazható külön mozgó orsókkal s a súlyemelő czinkezett vassodronykötelet tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZTORONYÓRAIMNAK jótállás-felelősség melletti felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Első és legnagyobb órajavitó műhely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

színház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó műhelye a legelőnyösebb.

Nálam nem lesz felszámítva sem 5 kr., sem 6 kr., sem 50, sem 40, sem 60 kr., hanem minden órát **kivétel nélkül**

szigorú 1 évi jótállás mellett **csak 90 krajczárért javítok meg.**

A legfinomabb óraüveg 10 kr.

Kérem a helyes címre ügyelni.

Kérem az én műhelyemet nem összehasonlítani más reklám-üzletekkel. 244

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitünő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós, hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN,** üvege 60 fillér.

Minőségileg kéretek össze nem tévesztetni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. 238

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.